Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2025)0104

Konkurrenspolitiken – årsrapport 2024

Europaparlamentets resolution av den 8 maj 2025 om konkurrenspolitiken – årsrapport 2024 (2024/2079(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), särskilt artiklarna 101–109,

– med beaktande av Ursula von der Leyens publikation av den 18 juli 2024 *Europas val: Politiska riktlinjer för nästa Europeiska kommission 2024–2029*,

– med beaktande av Mario Draghis rapport *The future of European competitiveness* av den 9 september 2024,

– med beaktande av Enrico Lettas rapport *Much more than a market* av den 18 april 2024,

– med beaktande av Europeiska revisionsrättens särskilda rapport 21/2024 *Statligt stöd i kristider – Snabbt agerande men brister i kommissionens övervakning och avsaknad av en konsekvent ram till stöd för EU:s industripolitiska mål* av den 23 oktober 2024,

– med beaktande av rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EG:s koncentrationsförordning)[1],

– med beaktande av artikel 11 i EUF-fördraget, där det fastställs att miljöskyddskraven ska integreras i utformningen och genomförandet av unionens politik och verksamhet, särskilt i syfte att främja en hållbar utveckling,

– med beaktande av artikel 3 i Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/591 av den 6 april 2022 om ett allmänt

[1] EUT L 24, 29.1.2004, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2004/139/oj.

miljöhandlingsprogram för unionen till 2030[1], där det föreskrivs att miljöskadliga subventioner, särskilt subventioner till fossila bränslen, ska fasas ut utan dröjsmål,

– med beaktande av Europeiska unionens domstols domar av den 3 september 2024 i mål C-611/22 P (Illumina/kommissionen)[2], av den 10 september 2024 i mål C-465/20 P (Europeiska kommissionen/Irland m.fl.)[3], och av den 10 september 2024 i mål C-48/22 P (Google LLC och Alphabet Inc./Europeiska kommissionen)[4],

– med beaktande av kommissionens rapport *Protecting competition in a changing world – Evidence on the development of competition in the EU during the past 25 years* från juni 2024,

– med beaktande av studien *The role of commodity traders in shaping agricultural markets* som offentliggjordes av Europaparlamentets utredningsavdelning för struktur- och sammanhållningspolitik i november 2024,

– med beaktande av Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens rapport *CRA Market Share Report: 2023 edition* (kreditvärderingsinstituts marknadsandelar) av den 20 december 2023,

– med beaktande av artikel 55 i arbetsordningen,

– med beaktande av betänkandet från utskottet för ekonomi och valutafrågor (A10-0071/2025), och av följande skäl:

A. De rådande utmanande ekonomiska, klimatmässiga och geopolitiska förhållandena, som präglas av osäkerhet och oförutsägbarhet, kräver en förnyad strategi för europeisk konkurrenskraft och konkreta strategier för att stimulera den ekonomiska tillväxten.

B. En korrekt tillämpning av EU:s konkurrenspolitiska ram leder till lägre priser, högre kvalitet, större valmöjligheter för konsumenterna, snabbare innovationer och en mer rättvis och resilient ekonomi, skyddar inträdesvillkoren för aktörer på den inre marknaden och bekämpar missbruk av dominerande ställning, monopol och metoder som snedvrider den inre marknaden.

---

1 EUT L 114, 12.4.2022, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

2 Domstolens dom av den 3 september 2024, Illumina/kommissionen, C-611/22 P, ECLI:EU:C:2024:677.

3 Domstolens dom av den 10 september 2024, Europeiska kommissionen/Irland m.fl., C-465/20 P, ECLI:EU:C:2024:724.

4 Domstolens dom av den 10 september 2024, Google LLC och Alphabet Inc./Europeiska kommissionen, C-48/22 P, ECLI:EU:C:2024:726.

C. I Draghi-rapporten understryks att EU har en bred och diversifierad industriell innovationsbas med en stark komparativ fördel inom grön teknik, men att det krävs fortsatta insatser för att behålla denna fördel. I detta avseende är det viktigt att klimat- och miljöhänsyn integreras i konkurrenspolitiken. I Letta-rapporten påpekas att bristen på EU-integration inom finanssektorn, energisektorn och sektorn för elektronisk kommunikation är en av de främsta orsakerna till Europas minskande konkurrenskraft.

D. EU:s konkurrenspolitik kan bidra till att stärka den inre marknadens motståndskraft och till att uppnå målen för den europeiska gröna given, den digitala kompassen 2030 och konkurrenskraftskompassen, för vilka internationellt utbyte och samarbete är av avgörande betydelse.

E. Kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna måste agera opartiskt och objektivt för att EU:s konkurrenspolitik ska förbli trovärdig. De nationella konkurrensmyndigheternas politiska oberoende är av yttersta vikt för att säkerställa en opartisk och trovärdig konkurrenspolitik.

Allmänna överväganden

1. Europaparlamentet anser att EU:s konkurrenslagstiftning syftar till att skydda mot alltför höga koncentrationsnivåer och ackumulering av marknadsinflytande, och bekräftar konkurrenspolitikens roll när det gäller att stimulera effektivitet, innovation och tillväxt, skapa lika villkor och skydda konsumenterna, detta genom att säkerställa att marknaderna förblir konkurrenskraftiga, effektiva, dynamiska och innovativa och tillhandahåller högkvalitativa produkter och tjänster till skäliga priser och med ett bredare urval.

2. Europaparlamentet upprepar att konkurrenspolitiken bör bidra till all EU-politik, framför allt på områdena hållbarhet, energi, försvar och digitalisering. Parlamentet välkomnar kommissionens åtagande om en ny ram för statligt stöd som ska åtfölja given för en ren industri i syfte att säkerställa konkurrenskraften genom mobilisering av nödvändigt offentligt stöd för energiomställningen för att fasa ut fossila bränslen i EU:s industri, samtidigt som det säkerställs att detta inte hindrar innovation, ökar priserna eller minskar konkurrensen på den inre marknaden. Parlamentet upprepar att statligt stöd inte får snedvrida en rättvis och effektiv konkurrens.

3. Europaparlamentet betonar att den globala styrkan och betydelsen av EU:s inre marknad inte bara beror på dess inre och yttre konkurrenskraft utan också på dess förmåga att fastställa gemensamma standarder och garantera territoriell sammanhållning. Parlamentet noterar samtidigt att beslutsfattarna bör ta vederbörlig hänsyn till den internationella reglerings- och marknadsutvecklingen och uppmanar kommissionen att sträva efter fortsatt dialog och

samarbete på internationell nivå, bland annat genom andra generationens samarbetsavtal som möjliggör ett effektivare informationsutbyte mellan konkurrensmyndigheterna och ett ökat inflytande på konkurrenspolitiken globalt. Parlamentet betonar vikten av Europeiska konkurrensnätverket och uppmanar kommissionen att prioritera fortsatt konstruktiv dialog och samarbete i detta avseende på internationell nivå. Parlamentet efterlyser samordning mellan nationella konkurrensmyndigheter för att säkerställa en enhetlig tillämpning av konkurrensreglerna och understryker behovet av att öka samarbetet mellan antitrustmyndigheter och andra sektorsvisa tillsynsmyndigheter.

En konkurrenskraftig union

4. Europaparlamentet stöder kommissionens åtagande att investera i hållbar konkurrenskraft. Parlamentet välkomnar Draghi-rapportens tonvikt på innovation, investeringar, marknadsintegration, utfasning av fossila bränslen och resiliens, och Letta-rapportens fokus på integration, autonomi och solidaritet. Parlamentet uppmuntrar politik som främjar innovation, konkurrenskraft och hållbar tillväxt för alla.

5. Europaparlamentet understryker behovet av en samordnad, riktad och verkligt europeisk industripolitik som stärker konkurrenskraften. Parlamentet konstaterar att detta inte får leda till dominerande ställning på marknaden eller missbruk av denna, snedvridning av priser eller ekonomiska ineffektiviteter och pekar på behovet av effektiva förfaranden för koncentrationskontroll.

6. Europaparlamentet anser att allt statligt stöd som beviljas bör vara förenligt med EU:s politiska mål. Parlamentet noterar kommissionens avsikt att ge vägledning om det statliga stödets förenlighet med innovation, klimathänsyn och ekonomisk säkerhet samt dess åtgärder för att minska och fasa ut subventionerna till fossila bränslen inom ramen för given för en ren industri, och uppmuntrar medlemsstaterna att överväga att införa ytterligare villkor för mottagande av statligt stöd. Parlamentet kräver att företag som är strukturerade genom skatteparadis utanför EU inte ska ha rätt till statligt stöd. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka bristen på harmoniserade återkravsmekanismer.

7. Europaparlamentet noterar kommissionens rapport där det hävdas att marknadskoncentrationer, påslag och vinster har ökat under de senaste 25 åren, samtidigt som dynamiken i industrin har minskat, trots det aktiva genomförandet av konkurrenslagstiftningen. Parlamentet noterar också att denna ökning av påslagen konstaterades bero på omfördelningen av marknadsandelar till de största företagen. Parlamentet noterar vidare att svag konkurrens har haft betydande negativa konsekvenser för konsumenterna, köpkraften och EU-företagens konkurrenskraft och den övergripande

ekonomiska tillväxten. Parlamentet påminner om att tillämpningen av konkurrenslagstiftningen bör inriktas på att säkerställa öppna, konkurrenskraftiga marknader som är fria från konkurrensbegränsande metoder.

8. Europaparlamentet påpekar att statligt stöd i allt högre grad används för att stödja industripolitiska mål. Parlamentet påminner om att sådant stöd, som tillåts enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget, inte får påverka handeln eller det gemensamma intresset negativt. Parlamentet noterar skillnaderna i medlemsstaternas finanspolitiska kapacitet och varnar för att fragmenterat statligt stöd skapar ojämlika villkor. Parlamentet uppmanar kommissionen att övervaka dessa effekter och säkerställa den inre marknadens integritet, vilket kan göras genom ett gemensamt finansieringsinstrument för en europeisk industripolitik, såsom en europeisk konkurrenskraftsfond, vilket kommissionens ordförande Ursula von der Leyen föreslog i sina politiska riktlinjer. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att inte ägna sig åt subventionskonkurrens, vilket endast förvärrar snedvridningen av marknaden, särskilt när det gäller finansiering av företag som inte är effektiva. Parlamentet drar slutsatsen att de tillfälliga ramarna för statligt stöd har misslyckats med att förhindra ytterligare marknadsfragmentering och noterar att endast två av medlemsstaterna stod för 77 % av det anmälda statliga stödet. Parlamentet efterlyser striktare övervakning av anmälningar av statligt stöd och ökad rapportering och transparens när det gäller statligt stöd i linje med Europeiska revisionsrättens rekommendationer.

9. Europaparlamentet understryker betydelsen av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse för att finansiera projekt inom EU med en gränsöverskridande dimension. Parlamentet betonar att viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse bör ha ett verkligt mervärde för EU, vilket innebär att de bör ha en positiv inverkan på mer än en medlemsstat. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att alla sådana anmälningar av statligt stöd handläggs inom sex månader.

10. Europaparlamentet noterar uppskattningen i Draghi-rapporten att det behövs ytterligare 800 miljarder euro per år för att skydda EU:s konkurrenskraft. Parlamentet erkänner betydelsen av offentliga och privata investeringar i detta sammanhang. Parlamentet understryker att EU:s budget måste vara ordentligt utrustad för detta ändamål. Parlamentet anser att slutförandet av spar- och investeringsunionen är viktigt för att mobilisera privata investeringar, åtgärda fragmenteringen av den inre marknaden och stödja EU:s industristrategi. Parlamentet erkänner det akuta behovet av reformer vid sidan av ett effektivt genomförande av de tre åtgärdsområden som beskrivs i Draghi-rapporten: (i) att överbrygga innovationsklyftan i förhållande till USA och Kina, (ii) en gemensam plan för utfasning av fossila bränslen och konkurrenskraft för att

påskynda energiomställningen och minska energikostnaderna, och iii) öka försörjningstryggheten och minska beroendena.

11. Europaparlamentet välkomnar skyddet av lika villkor för de europeiska marknaderna och europeiska företag och deras arbetstagare som tillhandahålls genom antidumpningsåtgärder som korrigerar för snedvridande utländskt statligt stöd. Parlamentet uppmanar kommissionen att snabbt använda tillgängliga handelsinstrument för upphandling och utländska subventioner för att förhindra otillbörlig konkurrens på den inre marknaden.

Verkställighetsprioriteringar

12. Europaparlamentet noterar förändringar i affärsmetoderna, vilket belyser en minskning av antalet kartellärenden. Parlamentet varnar emellertid för nya former av skadligt beteende såsom tyst samverkan och algoritmisk samverkan, och betonar behovet av att anpassa verkställighetsprioriteringarna till detta föränderliga landskap.

13. Europaparlamentet noterar förslaget i Draghi-rapporten om ett ”nytt konkurrensverktyg” som ett flexibelt verktyg för marknadsundersökningar som är utformat för att åtgärda strukturella konkurrensproblem som inte är resultatet av konkurrensbegränsande avtal eller missbruk av dominerande ställning och för att införa marknadsomfattande framåtblickande strukturella eller beteendemässiga åtgärder, bland annat genom att sänka hindren för inträde för konkurrenter, i syfte att öka konkurrenskraften, stimulera innovation och skydda utsatta konsumenter. Parlamentet uppmanar kommissionen att analysera hur detta verktyg skulle komplettera den befintliga ramen för branschutredningar.

14. Europaparlamentet påminner om att kommissionen enligt fördraget har befogenhet att ta itu med exploaterande missbruk.

15. Europaparlamentet erkänner att det finns en rättslig grund för strukturella åtgärder mot missbruk av dominerande ställning på marknaden. Parlamentet är medvetet om att EU:s konkurrensregler föreskriver att strukturella korrigerande åtgärder endast bör användas som en sista utväg om beteendemässiga åtgärder har visat sig vara ineffektiva, men beklagar det oaktat kommissionens ovilja att åtgärda marknadsdominansen genom strukturella korrigerande åtgärder. Parlamentet upprepar sin uppmaning om att bättre utnyttja strukturella åtgärder och sätta stopp för det företräde som ges beteenderelaterade korrigerande åtgärder, och uppmuntrar till ytterligare insatser för att vid behov stärka tillämpningen av dem. Parlamentet uppmanar kommissionen att bättre utnyttja instrumentet med interimistiska åtgärder för att stoppa all praxis som allvarligt skulle skada konkurrensen, särskilt när det gäller dynamiska marknader i snabb utveckling såsom digitala marknader.

16. Europaparlamentet välkomnar att kommissionen 2024–2029 prioriterar bostäder. Parlamentet uppmanar kommissionen att bedöma hur EU:s konkurrensprinciper påverkar tillhandahållandet av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Parlamentet uppmanar kommissionen att bedöma ställningen för sociala tjänster av allmänt intresse och ett undantag för tjänster av allmänt ekonomiskt intresse för bostäder till överkomliga priser.

17. Europaparlamentet betonar vikten av statligt stöd som ett sätt att minska den ekonomiska klyftan mellan å ena sidan EU:s mer utvecklade regioner och å andra sidan öområden, inlandsområden, yttersta randområden och ekonomiskt eftersatta områden. Parlamentet påminner om att statligt stöd i samband med tjänster av allmänt ekonomiskt intresse fortfarande är avgörande för överlevnaden för dessa områden, särskilt i samband med statligt stöd till konnektivitet och andra grundläggande tjänster för samhällen belägna i isolerade, avlägsna eller perifera regioner i EU. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheterna till ytterligare flexibilitet när det gäller att tillhandahålla finansiering till dessa regioner.

18. Europaparlamentet noterar Europeiska unionens domstols nyligen avkunnade dom som fann att en medlemsstat inte har införlivat ECN+- direktivet i nationell lagstiftning. Parlamentet understryker betydelsen av att införliva ECN+-direktivet fullt ut. Parlamentet uppmanar alla medlemsstater att säkerställa ett korrekt genomförande av detta direktiv.

Företagskoncentrationer och antitrust

19. Europaparlamentet noterar med oro EU-domstolens tolkning av artikel 22 i EG:s koncentrationsförordning i mål C-611/22 P (Illumina/kommissionen), som upphäver kommissionens strategi att godta hänskjutanden av icke anmälningspliktiga affärer. Parlamentet konstaterar att EG:s koncentrationsförordning inte ger kommissionen tillräckliga verktyg för att hantera konkurrensdödande förvärv. Parlamentet är fast övertygat om att koncentrationsbeslutens inverkan på den inre marknaden motiverar att en rättslig grund för den inre marknaden läggs till i EG:s koncentrationsförordning, för att fullt ut involvera medlagstiftarna, på ett liknande sätt som i förordningen om digitala marknader. Parlamentet uppmanar kommissionen att kräva att de medlemsstater som har eller kan hävda relevant kompetens för att undersöka potentiella konkurrensdödande förvärv mot bakgrund av deras nationella lagstiftning om kontroll av koncentrationer, och att fortsätta att hänskjuta dessa förvärv i enlighet med artikel 22 i EG:s koncentrationsförordning. Parlamentet uppmanar kommissionen att undersöka möjligheten att se över EG:s koncentrationsförordning för att kunna undersöka koncentrationer som understiger

tröskelvärdena på EU-nivå eller nationell nivå, oavsett vilka sektorer som berörs.

20. Europaparlamentet noterar att sedan EG:s koncentrationsförordning trädde i kraft 2004 har 0,7 % av de anmälda koncentrationerna antingen blockerats av kommissionen eller dragits tillbaka efter en utredning.

21. Europaparlamentet noterar att enbart tröskelvärdena för omsättning i EG:s koncentrationsförordning kanske inte är ändamålsenliga för att upptäcka alla fall som bör ses över av konkurrensmyndigheterna. Parlamentet pekar på de metoder som dominerande företag använder för att undvika formella utredningar, såsom den ökande användningen av ”partnerskap” inom AI-sektorn, vilket ytterligare tyder på att en översyn av EG:s koncentrationsförordning är nödvändig.

22. Europaparlamentet välkomnar förslaget i Draghi-rapporten om ett ”innovationsförsvar” i fall där en koncentration ökar innovationsförmågan och incitamenten för innovation, och uppmanar kommissionen att analysera och vidareutveckla detta koncept. Parlamentet begär vidare att frågor av allmänt intresse, såsom konsekvenserna för arbetstagare, ska tas i beaktande.

23. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att identifiera de nationella hinder som kan hindra den från att betrakta EU-marknaden som den relevanta marknaden i sina analyser av koncentrationer. Parlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram ett lagstiftningsförslag för att undanröja dessa hinder. Parlamentet noterar att den internationella miljön måste analyseras noggrant när man beslutar om definitionen av den relevanta marknaden i ärenden som rör konkurrens- och koncentrationskontroll. Parlamentet uppmanar kommissionen att i tillämpliga fall anta en framåtblickande strategi för konsolidering i EU, vilket också föreslås i Draghi- och Letta-rapporterna, med beaktande av den strategiska betydelsen och de konkurrensfrämjande effekterna av stordriftsfördelar och gynnsamma investeringsvillkor inom vissa sektorer för att driva på innovation och långsiktig konkurrens.

24. Europaparlamentet efterlyser en uppdatering av ramarna för bedömning av företagskoncentrationer för att återspegla verkligheten i den digitala ekonomin, där marknadsinflytande kan ta sig uttryck på sätt som går utöver traditionella marknadsandelar på tydligt avgränsade marknader. Parlamentet stöder utvecklingen av avancerade metoder för analys av datadriven dominans och nätverkseffekter, med betoning på den avgörande roll som konsumenternas val spelar vid valet av digitala tjänster och enheter. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att förbättra mekanismer som möjliggör interoperabilitet mellan tjänster och enheter och

främjar innovation och konkurrens i det digitala ekosystemet. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att göra snabba framsteg i genomförandet av de befintliga kraven på interoperabilitet för meddelandetjänster i enlighet med förordningen om digitala marknader respektive för molnleverantörer i enlighet med dataförordningen och att inleda arbetet med översynen av förordningen för maj 2026. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att genomföra befintliga krav på interoperabilitet enligt förordningen om digitala marknader och att överväga att utvidga kraven till att även omfatta sociala nätverkstjänster. Parlamentet stöder kommissionen när det gäller att ta större hänsyn till den potentiella skadan för konkurrensen vid bedömningen av fusioner där en expansion till angränsande marknader skulle få till följd att det förvärvande företagets marknadsdominans stärks ytterligare på dess kärnmarknad.

25. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att ta itu med de överdrivet långa antitrustutredningar under vilka företag fortsätter att dra nytta av sina konkurrensbegränsande metoder. Parlamentet uppmanar kommissionen att fastställa lämpliga tidsfrister för antitrustfall och säkerställa en ändamålsenlig uppföljning av de beslut som fattas. Parlamentet uppmanar kommissionen att anta ytterligare interimistiska åtgärder för att stoppa alla metoder som allvarligt skulle skada konkurrensen, särskilt när det gäller dynamiska marknader i snabb utveckling såsom digitala marknader.

Sektorspolitik

26. Europaparlamentet välkomnar domstolens två senaste principiellt viktiga domar i september 2024 som bekräftar kommissionens påstående att det irländska skatteavtalet med Apple utgör olagligt statligt stöd och att Google missbrukade sin dominerande ställning i strid mot fördragen. Parlamentet medger att den rättsliga ramen i Irland har ändrats sedan dess. Parlamentet uppmuntrar kommissionen att fortsätta de kraftfulla åtgärderna mot missbruk av statligt stöd som innefattar selektivt beviljande av skattelättnader för företag.

27. Europaparlamentet noterar de skadliga effekterna av internationell skattekonkurrens. Parlamentet påminner om sitt stöd för genomförandet av den andra pelaren inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Parlamentet beklagar djupt USA:s presidentdekret av den 20 januari 2025 i vilket det påstås att OECD:s globala skatteavtal inte har någon ”kraft eller verkan inom Förenta staterna”. Parlamentet understryker vikten av multilateralism för att säkerställa att multinationella företag betalar sin beskärda del av skatten där värdet skapas. Parlamentet anser att EU fullt ut bör stödja OECD:s direktiv om den andra pelaren.

28. Europaparlamentet betonar de oroande marknadskoncentrationerna på olika digitala marknader, såsom sociala medier, sökmotorer, AI, molntjänster, e-handel, mikrochipp och onlinereklam. Parlamentet understryker den faktiska och potentiella negativa inverkan på EU:s konkurrenskraft, leveranskedjornas motståndskraft, mediefriheten, integriteten och dataskyddet, samhället och demokratin. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att ta itu med frågor som är specifika för teknikmarknaden, däribland infrastrukturmakt i segmenten för hårdvara och molntjänster, vertikal koncentration, algoritmisk manipulation av den offentliga digitala sfären och utnyttjande av hävstångseffekten på digitala marknader, såsom framstegen inom ramen för förordningen om digitala marknader visar. Parlamentet efterlyser dessutom inledande av nya utredningar av molntjänstsektorn för att ytterligare säkerställa rättvis konkurrens och innovation, med beaktande av graden av marknadskoncentration inom denna sektor och konkurrensbegränsande metoder i samband med komplexa och icke-transparenta licensvillkor eller påtvingad paketförsäljning. Parlamentet uppmanar vidare kommissionen att ta itu med den allt större vertikala koncentrationen av dominerande aktörer inom hela värdekedjan för annonsering som äventyrar EU:s sektor för annonsering online.

29. Europaparlamentet noterar den snabba utvecklingen av AI-tjänster som kan leda till marknadskoncentration. Parlamentet uppmanar kommissionen att inta en ekosystembaserad hållning gentemot denna sektor, inbegripet genom att utveckla och tillämpa nya skadeteorier för att ta itu med dominerande aktörers ytterligare befästning inom denna sektor. Parlamentet betonar att förordningen om digitala marknader innehåller flera bestämmelser som måste tillämpas för att förhindra att framväxande AI-utvecklare begränsas av grindvakter och ber kommissionen att agera snabbt för att ta itu med risken att konsumenterna tvingas använda förutbestämda AI-tjänster på sina mobila enheter, vilket säkerställer att användarna kan fortsätta att välja AI-system och att AI-systemen förblir transparenta och därmed skyddar konkurrensen och konsumenternas valmöjligheter. Parlamentet uppmanar kommissionen att utforska möjligheten att lägga till generativ AI som en ny central plattformstjänst inom ramen för förordningen om digitala marknader.

30. Europaparlamentet noterar att stora digitala aktörer använder det marknadsinflytande, den makt över konsumenterna, de ekonomiska resurser och den datakoncentration de har på en marknad för att utnyttja sin position på en annan marknad. Parlamentet betonar att små aktörer inte kan konkurrera med ovannämnda faktorer, vilket gör EU-medborgarna ännu mer beroende av samma fåtal tredjelandsföretag och äventyrar det strategiska oberoendet. Parlamentet efterlyser ökad granskning av hur aktörer inom den digitala sektorn utnyttjar sin dominerande ställning som hävstång på

andra sektorer och påverkar EU:s strategiska oberoende, genom en översyn av riktlinjerna för koncentrationer för att säkerställa en ändamålsenligare granskning av hur hävstångseffekten utnyttjas på marknader.

31. Europaparlamentet noterar betydelsen av data och dataanalysverktyg som en av de faktorer som avskräcker från koncentrationer på den digitala marknaden och förvärv inom den digitala sektorn. Parlamentet efterlyser ett yttrande från Europeiska dataskyddsstyrelsen när det gäller koncentrationer som omfattar en eller flera aktörer inom digitala sektorer om datauppsättningarnas relevans för den avsedda koncentrationen, de personuppgifter som behandlas inom ramen för förvärvet i fråga och den potentiella inverkan på rätten till integritet och dataskydd som den avsedda koncentrationen har.

32. Europaparlamentet uttrycker oro över den ökande användningen av dynamiska prissättningsmekanismer i EU. Parlamentet uppmanar kommissionen att utforska regleringsåtgärder mot mycket flexibla och oklara prissättningsmetoder.

33. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att kraftfullt genomföra alla konkurrensregler, inbegripet förordningen om utländska subventioner och förordningen om digitala marknader, för att åtgärda grindvaktsmetoder och främja öppna marknader och rättvis konkurrens. Parlamentet betonar att kommissionen måste ha tillräckligt med personal för verkställande, samtidigt som man noterar att nya verktyg samt forskare och ekonomer inom olika ämnesområden kan arbeta för att förbättra verkställandet av konkurrenslagstiftningen. Parlamentet understryker särskilt att förordningen om digitala marknader bör tillämpas strikt och oberoende, utan att undergrävas av yttre påtryckningar. Parlamentet betonar att förordningen om digitala marknader och potentiella böter inte får utnyttjas i samband med diskussioner om tullar, utan som en hörnsten i EU:s insatser för att säkerställa rättvisa och konkurrenskraftiga digitala marknader. Parlamentet noterar de sex överträdelseförfaranden som inletts mot några betecknade grindvakter. Parlamentet är djupt oroat över eventuella förseningar av vissa viktiga utredningar samt kommissionens förmåga att uppfylla ”skyldigheterna att vidta bästa möjliga åtgärder” och fatta ett beslut om överträdelseförfaranden utan dröjsmål.

34. Europaparlamentet noterar med oro fragmenteringen på många konsumentmarknader, däribland finansiella tjänster, telekommunikationer och hushållsenergi, och efterlyser snabbare och större marknadsintegration när detta gynnar konsumenterna och ett erkännande av att denna marknadsintegration kan främja investeringar och innovation.

35. Europaparlamentet uttrycker oro över den höga koncentrationen inom detaljhandels-, jordbruks- och fordonsindustrin på utomeuropeiskt territorium där dominerande företags alltför höga priser på nödvändiga varor och tjänster ökar ojämlikheterna, osäkerheten och de territoriella skillnaderna. Parlamentet uppmanar kommissionen att inleda en utredning av potentiella missbruk av dominerande ställning i enlighet med artikel 102 i EUF-fördraget.

36. Europaparlamentet noterar med oro den höga graden av marknadskoncentration inom den europeiska finanssektorn och dess fortsatta alltför stora beroende av ett begränsat antal tjänsteleverantörer utanför EU. Parlamentet noterar att de tre största kreditvärderingsinstituten fortfarande har en marknadsandel på över 90 %. Parlamentet är oroat över den fortsatt höga graden av koncentration på marknaden för revision av företag av allmänt intresse, där fyra företag står för den överväldigande majoriteten av EU:s inkomster från revision av företag av allmänt intresse, vilket begränsar valmöjligheterna och innebär en risk för maktkoncentration när det gäller tillsyn. Parlamentet uppmanar kommissionen att lägga fram en konsekvensbedömning av alternativen för att åtgärda dessa problem. Parlamentet uppmanar med kraft kommissionen att noggrant bedöma offentliga upphandlingar av expertis från revisionsmarknadsaktörer så att potentiella intressekonflikter undviks.

37. Europaparlamentet uttrycker oro över livsmedelspriskrisen och noterar i detta avseende de höga nivåerna av marknadskoncentration i livsmedelskedjorna. Parlamentet upprepar sin uppmaning till kommissionen att skyndsamt utföra en djupgående analys av inköpsalliansernas omfattning och effekter, och därvid ägna särskild uppmärksamhet åt att garantera rättvis konkurrens och större transparens i snabbköps- och stormarknadskedjornas affärsmetoder, särskilt när sådana metoder påverkar varumärkesvärdet och produktutbudet eller begränsar innovationen eller prisernas jämförbarhet. Parlamentet påminner mot denna bakgrund om marknadskoncentrationen i handeln med jordbruksprodukter, där fyra företag står för den allra största delen av den globala handeln med grödor. Parlamentet beklagar att kommissionen ändå på vissa villkor godkände fusionen 2024 mellan Bunge och Viterra (M.11204), trots farhågor rörande konkurrens. Parlamentet begär att kommissionen tar itu med situationer där ett fåtal stora aktörer har alltför stor ackumulerad makt på denna marknad, i syfte att stärka såväl jordbrukares som konsumenters förhandlingsposition. Parlamentet framhåller i detta sammanhang genomförandet av det nya konkurrensverktyget.

38. Europaparlamentet noterar de höga nettovinsterna för EU:s banker under denna inflationsperiod, främst till följd av den försenade genomslaget av den snabba penningpolitiska åtstramningen av inlåningsräntorna.

39. Europaparlamentet noterar med särskild oro den dominerande ställning som två internationella betalningsordningar har på EU:s betalningsmarknad och deras metoder för att stärka och utöka sin dominans på denna marknad, vilket kan öka hindren för marknadsinträde ytterligare och hindra långsiktig innovation[1] samt leda till högre kostnader för EU:s företag och i slutändan konsumenterna. Parlamentet uppmanar kommissionen att vidta beslutsamma åtgärder och understryker behovet av att se över förordningen om förmedlingsavgifter (förordning (EU) 2015/751) för att ta itu med den betydande ökningen av internationella betalningsordningars avgifter och säkerställa rättvisa, konkurrenskraftiga och transparenta marknadsförhållanden.

Parlamentets medverkan

40. Europaparlamentet betonar att parlamentet bör involveras i utformningen av konkurrenspolitiken i tillräcklig utsträckning. Parlamentet varnar för en övertro på icke-bindande instrument, såsom vägledning och tillfälliga ramar inom vilka parlamentets deltagande är begränsat. Parlamentet uppmanar kommissionen att inleda förhandlingar om ett interinstitutionellt avtal om konkurrenspolitiken för att formalisera sina tillsynsprioriteringar för parlamentet. Parlamentet uppmanar Europeiska rådet att anta ett beslut enligt artikel 48.7 i EU-fördraget, som gör det möjligt att anta lagstiftningsakter på konkurrenspolitikens område i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet. Parlamentet betonar att parlamentet bör bli mer delaktigt som observatör i det arbete som sker i internationella konkurrensnätverkets och OECD:s arbets- och expertgrupper och även i högnivågruppen för förordningen om digitala marknader.

41. Europaparlamentet uppmanar kommissionens verkställande vice ordförande och tillika kommissionsledamot med ansvar för konkurrens att fortsättningsvis ha tät kontakt med parlamentets behöriga utskott och dess arbetsgrupp för konkurrensfrågor.

°

° °

42. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen.

---

[1] Europeiska revisionsrättens särskilda rapport *Digitala betalningar i EU – Framsteg görs för att betalningarna ska bli säkrare, snabbare och billigare, men brister kvarstår* av den 9 januari 2025, https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2025-01/SR-2025-01_SV.pdf.